

ποιήματα ἐποιήθησαν πέντε αἰῶνας τοῦλάχιστον βραδύτερον, ὃ δὲ Σόλων ἔγραφε τοὺς νόμους τοῦ εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ ἔκτου πρὸ Χριστοῦ αἰῶνος. Μεταξὺ τῆς πρώτης καὶ τῆς τρίτης ἐποχῆς τὸ διάστημα δὲν εἶναι μικρὸν, ἄν καὶ οὐδέποτε δὲ κατ' αὐτὸ ὁ πολιτισμὸς ἔσθυσεν ἐν Ἑλλάδι, ὅμως ὁ Σόλων πρῶτος, ἐν Ἀθήναις τοῦλάχιστον, ἀπηγόρευσε τὴν πώλησιν τῶν θυγατέρων καὶ ἀδελφῶν. Ἐπὶ τῆς ὀμηρικῆς ἐποχῆς, ὡς εἶδμεν, ἡ θέσις τῶν γυναικῶν ἀληθῶς δὲν ἦτο κακῆ, οἱ θεσμοὶ ὅμως ἦσαν κατ' αὐτῶν, τὸ δὲ αἶσθημα τῆς συζυγικῆς καὶ οἰκογενειακῆς τιμῆς ἀκόμη ἀτελῶς ἀνεπτυγμένον. Εἰς ὅσῳ ἀρχαιότερους δὲ χρόνους ἀνερχόμεθα, τόσῳ ἀγριώτερα εἶναι καὶ τὰ ἦθη, κατὰ συνέπειαν τόσῳ χειρότερα καὶ ἡ θέσις τῶν γυναικῶν. Ἡ πρόοδος ὑπῆρξεν καὶ ἐν τούτῳ — ὡς ἐν πολλοῖς ἄλλοις ζητήμασιν — βραδεῖα μὲν ἀλλὰ συνεχῆς.

Διὰ τοῦτο ἐσφαλμένην θεωρῶ τὴν γνώμην, ὅτι ἐν Ἑλλάδι ἡ γυνὴ κατὰ τοὺς ἀρχαιότερους χρόνους κατεῖχε θέσιν ἐν τῇ κοινωνίᾳ ἀσυγκρίτως ὑψηλοτέραν ἐκείνης εἰς ἣν μετὰ ταῦτα ἐτάχθη. Τοῦτο ἐξάγουσι πρὸ πάντων ἐκ τῶν παραδειγμάτων, ἃ καὶ ἡμεῖς ἐν ἀρχῇ τῆς διατριβῆς ταύτης παραθέσαμεν, ἐν παραβολῇ πρὸς τὸν μονῆρη καὶ περιορισμένον βίον, ὃν αἱ γυναῖκες ἐν Ἀθήναις διῆγον. Ἀλλὰ πρῶτον ἐπαναλαμβάνομεν ὅ,τι τοσάκις ἤδη εἵπομεν, ὅτι δηλαδὴ πρὸ τοῦ Ὀμήρου αἱ γυναῖκες δὲν ἔζων ὅπως ἡ Πηνελόπη, ἡ Ἀνδρομάχη καὶ ἡ Ἀρήτη· ἔπειτα ὑπεθυμίζομεν ὅτι πλὴν τῶν Ἀθηναίων ὑπῆρχον καὶ ἄλλοι Ἕλληνες. Ἐν Σπάρτῃ αἱ γυναῖκες, ἂν καὶ περιορισμέναι ἐν τῷ οἴκῳ των, κατεῖχον θέσιν ζηλωτῆν. Ἐν τῇ λοιπῇ Ἑλλάδι μάλιστα ἐπεκράτει ἡ γνώμη, ὅτι οἱ Σπαρτιαῖται ἐγυναϊκοκρατοῦντο. Ἀνάλογος δ' ἦτο ἡ θέσις τῶν γυναικῶν καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις Δωριεῦσιν. Ἐν Ἰωνίᾳ, ὅποθεν ἦτο καὶ ἡ Ἀσπασία, αἱ γυναῖκες ἀπήλασον μεγάλην ἐλευθερίαν, τὸ αὐτὸ δ' εἶναι βέβαιον καὶ περὶ τῶν Αἰολέων. Ἐν Λέσβῳ, ὅπου ἐγεννήθη καὶ ἤκμασεν ἡ Σαπφῶ, ἐν Βοιωτίᾳ, ὅποθεν κατήγετο ἡ Κόριννα, ἀδύνατον νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι αἱ γυναῖκες διῆγον βίον σχεδὸν δουλικόν. Ἴσως μόνον ἐν Ἀθήναις ἡ δημοκρατία καὶ ἡ ἐκ ταύτης γεννηθεῖσα μακρὰ τοῦ ἀναμιγνύεσθαι εἰς τὴν πολιτικὴν ἀπεξένωσαν τὸν ἄνδρα ἀπὸ τῆς γυναικὸς τοσοῦτον, ὥστε ὁ οἰκογενειακὸς βίος τῶν Ἀθηναίων τῆς ἐποχῆς τοῦ Περικλέους νὰ ὁμοιάζῃ πολλῶ μᾶλλον πρὸς τὸν τῶν Ἀσιακῶν ἢ πρὸς τὸν τοῦ Ὀμήρου. Ἀλλὰ καὶ πάλιν οὐδέποτε ἐλησμόνησαν οἱ Ἀθηναῖοι τὴν τιμὴν καὶ τὸ σέβας, τὸ εἰς τὴν γυναῖκα ὀφειλόμενον· περὶ τούτου ἐν μόνον παραδείγματι ἡ ἀναφέρω. Παρὰ τῷ Ἀριστοφάνει ὁ Στρεψιάδης μὴ δυνάμενος νὰ πληρῶσῃ ὅσα εἰς

διαφόρους δανειστάς του ἐχρεώσται, στέλλει τὸν υἱόν του Φειδιππίδην νὰ διδάχθῃ πρὸ τοῦ Σωκράτους τὸν δίκαιον καὶ τὸν ἀδίκον λόγον, δηλαδὴ πῶς νὰ παριστᾷ τὸ δίκαιον ὡς ἀδίκον καὶ τὸ ἀνάπαλιν. Ὁ Φειδιππίδης ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ μαθηθῆναι ταῦτα ἄριστα, πρώτην δ' ἀπόδειξιν τῆς ἐπιστήμης του παρέχει, ὅταν ζυλοκοπῇ τὸν πατέρα του καὶ ἔπειτα τὸν ἀναγκάζῃ διὰ τῶν ἐπιχειρημάτων του νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι δίκαιος τὸν ἔδειρεν. Ὁ Στρεψιάδης ἂν καὶ πονῶν ἀκόμη παραδέχεται ὅτι εἶναι δίκαιον ἐνίοτε τὰ τέκνα νὰ ζυλοκοπῶσιν τοὺς πατέρας των. Ὁταν ὅμως ὁ Φειδιππίδης μὴ ἀρκούμενος εἰς ταῦτα τὴν νίκην καυχᾶται ὅτι δύναται ν' ἀποδείξῃ ὅτι εἶναι δίκαιον νὰ δείρῃ καὶ τὴν μητέρα του, τότε ὁ γέρον ἐξανίσταται καὶ χωρὶς νὰ συζητήσῃ περαιτέρω καταράται τὸν διδάσκαλον τοῦ υἱοῦ του, μεταβαίνει δ' ἀμέσως νὰ πυρπολήσῃ τὸ φροντιστήριον τοῦ Σωκράτους. Τὸσον ἀνόσιον τῷ ἐφάνη τὸ δόγμα τοῦτο.

X. ΤΣΟΥΝΤΑΣ

Η ΕΛΛΑΣ ΕΝ Τῇ ΠΑΓΚΟΣΜΙΩΙ ΕΚΘΕΣΕΙ ΤΟΥ 1878

[Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε προηγούμενα φύλλα].

Βαμβακουργία. Ἡ βιομηχανία αὕτη εἶνε εἰσέτι ἐν σπαργάνοις· ὑπάρχουσι μολαταῦτα 18 βαμβακουργεῖα, ὧν τὰ μὲν 12 περιέχουσιν ὁμοῦ 31,036 ἀτράκτους κινουμένας δι' ἀτμοῦ, τὰ δὲ λοιπὰ 6 ἐτέρας 4,264 ἀτράκτους ἐργαζομένας διὰ τοῦ ὕδατος· ὅθεν ὁ ὀλικὸς ἀριθμὸς τῶν ἀτράκτων ἤδη ἐν ἐνεργείᾳ εἶνε περίπου 36,000, αἵτινες δὲν νήθουσιν ἢ βάμβακα ἀποκλειστικῶς ἐντόπιον, τῶν ἀριθμῶν 4 ἕως 24.

Μεταλλα. Ἡ Ἑλλάς περιέχει μόνον ζυλάνθρακας (lignites), λαμβάνει δὲ τοὺς ἀναγκαιοῦντας αὐτῇ γαιάνθρακας ἐξ Ἀγγλίας. Τὰ κύρια μέρη ἐξαγωγῆς ζυλανθράκων εἶνε ὁ Ὠρωπός, ἐκμεταλλεῦόμενος ὑπὸ τῆς γαλλικῆς ἐταιρίας τῶν Μεταλλουργείων τοῦ Λαυρείου, καὶ ἡ Κύμη ἐκμεταλλεῦομένη ὑπὸ τῆς Ἑλλ. μεταλλευτικῆς ἐταιρίας. Ἐκ τοῦ Ὠρειποῦ ἐξάγεται ποσότης 1,500 τόννων ¹⁾ κατ' ἔτος, ἐκ δὲ τῆς Κύμης 6,000 τόννων.

Μόλυβδος. Ἡ Ἑλλάς παράγει 7,000 ἕως 8,000 τόννους κατ' ἔτος, μὴ ὑπολογιζομένων

¹⁾ Γνωστὸν ὅτι ὁ τόννος ἰσοδυναμεῖ πρὸς 2,220 λίτρας.

τῶν μεταλλούχων βόλων, οἵτινες ἐξάγονται εἰς τὸ ἐξωτερικόν. Αἱ ἐκβολάδες αὐταὶ εὐρίσκονται ἐν Λαυρείῳ. Οἱ ἀρχαῖοι, οἵτινες ἐξεμεταλλεύοντο τὰ μεταλλεῖα ταῦτα, ἀνασκάπτοντες ἀπέραντα βάθη, ἀφῆκαν ἐκεῖ τὰς πτωχοτάτας τῶν ἐκβολῶδων καὶ σκωριῶν. Αὐταὶ περιῆλθον τὸ πρῶτον εἰς τὴν κυριότητα ἐταιρίας γαλλοϊταλικῆς, βραδύτερον δὲ ἐξηγοράσθησαν ὑπὸ ἐντοπιῶν. Ἐπὶ τοῦ παρόντος ἡ ἐξαγωγή ἐκβολῶδων ὑπερβαίνει τοὺς 45,000 ἕως 50,000 τόννους κατ' ἔτος, ὃ δὲ κερδαινόμενος μόλυθος ὑπερβαίνει τὰς 7,000 τόννους, ἐκάστου τόννου ἐγκλείοντος 1,000 ἕως 1,700 γραμμάρια ἀργύρου.

Μάρμαρα. Ἐν τῇ ἐκθέσει ἡ Ἑλλάς παρουσίασεν ἄριστα μάρμαρα, οἷον μάρμαρα λευκὰ τοῦ Πεντελικοῦ, τῆς Ἐλευσίνας καὶ Πάρου, ἐρυθρὰ τῆς Λακωνίας, στικτὰ τῆς Σκύρου, μέλανα τῆς Μαντινείας καὶ τοῦ ὄρους Ὑμηττοῦ, ἐκτεθέντα παρὰ τῆς τῶν Ὀλυμπίων ἐπιτροπῆς, ἥτις ἔλαβε βραβεῖον χρυσοῦν.

Γεωλογία. Ἡ Ἑλλάς δὲν ἐμελετήθη εἰσέτι ἐντελῶς ὑπὸ ἔποψιν γεωλογικὴν. Δὲν ἐγένετο ἕτερος χάρτης γενικός, ἀφ' ἧς ὁ Boblaye καὶ Virlet ἔγραψαν τὸν τοῦ Μωρέως καὶ τῶν Κυκλάδων (1833). Ὁ κ. Schönk ἐδημοσίευσεν διαφόρους σημειώσεις περὶ τῶν ἀκτῶν κατὰ τὸ 1873. ὁ κ. Gorceix ἔγραψε κατὰ τὸ 1874 ὑπόμνημα περὶ τῆς νήσου Κῶ καὶ ἐν μέρει τῆς Εὐβοίας· κατὰ δὲ τὸ 1876 οἱ κ. Bittner Neumayr καὶ Teller ἐξήτασαν τὴν Στερεὰν καὶ τὴν Εὐβοίαν.

Τὸ ἡπειρωτικὸν μέρος τοῦ βασιλείου εἶνε ὡς καὶ αἱ πλείους τῶν νήσων ἐσχηματισμένον ἐκ βράχων σχιστωδῶν· τὰ ἐκ προσχωμάτων γινόμενα ἐδάφη εἶνε ἐκτεταμένα· ἀρχαιοτάτα εἶνε τὰ κρητιδώδη, ἅτινα ἀποτελοῦσι σχεδὸν τὰ τρία τέταρτα τῆς ἐπιφανείας τῆς Πελοποννήσου.

Ἡ συλλογὴ τῶν ἐκβολῶδων, ἣν ἐξέθηκεν ὁ κ. Κορδέλλας, ἐδίδεν ἀρκούσαν ιδέαν τοῦ μεταλλικοῦ πλοῦτος τῆς Ἑλλάδος. Μέχρι τοῦδε ὅμως μόνον ὁ ἀργυροῦχος μόλυθος τοῦ Λαυρείου ἀπέσπασε τὴν γενικὴν προσοχὴν.

Αἱ ἡφαιστειώδεις ἐνέργειαι, αἵτινες ἤρξαντο παράγουσαι τραχίτας ἀπὸ τῆς τριτογενεοῦς ἐποχῆς, δὲν ἔπαυσαν ἔτι, αἱ δὲ νῆσοι αἵτινες πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἐξῆλθον τῶν κόλπων τῆς θαλάσσης ἐν Θήρᾳ εἶνε ἐν τῶν περιεργωτάτων φαινομένων. Ὁ κ. Fouqué, ὅστις ἐσπούδασεν αὐτὰς κατὰ τὸ 1867 καὶ 1875 ἐξέθηκε λίαν ἐνδιαφέρουσαν σειρὰν μικροσκοπικῶν τομῶν ἐκ τῶν βράχων τούτων.

Ἐκπαιδευτικά. Ἡ Ἑλλάς δαπανᾷ κατ' ἔτος 1,060,000 δρ. διὰ τὴν μέσην ἐκπαίδευσιν, ἥτις ἀπαρτίζεται ἐκ τῶν Ἑλληνικῶν

σχολείων, ἔνθα φοιτῶσιν περίπου 2650, μαθηταί, καὶ τῶν Γυμνασίων, ἔνθα φοιτῶσιν 2,450 περίπου τοιοῦτοι. * Ἐν Ἑλλάδι ὑφίσταται σύστημα ἀγωγῆς διάφορον τῶν λοιπῶν χωρῶν. Ἐν Ἀθήναις ὑπάρχουσιν ἐκπαιδευτήρια, ἔνθα συνεκπαιδεύονται μαθηταὶ πάσης τάξεως, πλούσιοι καὶ πτωχοί. Ἡ παιδείσις εἶνε ἀρκούντως διαδεδομένη, χωρὶς νὰ παραμεληθῆται καὶ ἡ ραπτικὴ ὡς καὶ αἱ λοιπαὶ διὰ τὰς γυναῖκας χρήσιμοι μορφωτικαὶ ἐργασίαι.

Ὑπάρχουσιν ὡσαύτως ἐν Ἀθήναις οἰκίαι, εἶδος σχολείων βιομηχανικῶν διατηρουμένων ὑπὸ πλουσιῶν κυριῶν, ἔνθα πτωχὰ κοράσια ἐργάζονται καὶ ἐκμανθάνωσι παντοειδεῖς τοῦ φύλλου αὐτῶν τέχναι, οἷον τὴν ραπτικὴν, ὑφαντικὴν, κλπ. Ἐν Κερκύρᾳ ὡσαύτως ὑπάρχει τοιοῦτον κατάστημα.

Οὕτω τὰ ὑπὸ τῆς Ἑλλάδος ἐκτεθέντα ὡς πρὸς τὸν κλάδον τοῦτον τῆς ἐκπαιδεύσεως εἶνε λίαν εὐάρεστα καὶ ἄξια ἐπαίνων.

*

Αὐταὶ εἶνε ἐν περιλήψει αἱ περὶ Ἑλλάδος κρίσεις τῆς διεθνοῦς ἐπιτροπῆς κατὰ τὴν παγκόσμιον ἔκθεσιν τοῦ 1878. Περί τινων ἀντικειμένων, οἷον περὶ τυπογραφίας, γεωγραφίας, ταπητουργίας κλπ. δὲν ἐποιήσαμεν οὐδένα λόγον, διότι αἱ κρίσεις τῆς ἐπιτροπῆς ἦσαν διὰ τὴν Ἑλλάδα ἀσήμαντοι, ὡσεὶ τὰ ἐκτεθέντα δὲν ἐκρίνοντο ἄξια σπουδαίας μνείας.

Εἶθε ἐν τῇ προσεχεῖ διεθνείᾳ Ἐκθέσει μείζονος νὰ τύχη ἡ πατρίς ἡμῶν ἐκτιμήσεως παρὰ τῶν πεπολιτισμένων ἐθνῶν, ἵνα στερεωθῇ οὕτως ἡ ἀγαθὴ ιδέα, ὅτι ἡ Ἑλλάς μικρὰ μὲν αἰείποτε καὶ ὀλιγάνθρωπος ὑπῆρξε, μεγάλῃν ὅμως ἔσχε καὶ θέλει ἔχει αἰείποτε ἐκπολιτιστικὴν ἀποστολήν.

ΗΛΙΑΣ ΔΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ.

Νέα ἐκδρομὴ

ΕΙΣ ΤΟΝ ΒΟΡΕΙΟΝ ΠΟΛΟΝ

Νέα ἐκδρομὴ εἰς τὸν Βόρειον Πόλον παρασκευάζεται ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ ὑπολοχαγοῦ Ρόγερς.

Ὁ τολμηρὸς ἐξερευνητὴς φρονεῖ ὅτι πᾶσα προσπάθεια διὰ πλοίου εἶνε ματαία· θὰ φθάσῃ τοῦτο μέχρις ὠρισμένου σημείου καὶ ἐκεῖ θὰ ἀναγκασθῇ νὰ σταματήσῃ ἐσφηνωμένον ἐν τοῖς πάγοις ἢ θὰ διαρραγῇ ὡς ἡ Jeannette καὶ τόσα ἄλλα ἀτυχῆ σκάφη.

* Προφανῶς οἱ ἀριθμοὶ εἶνε ἐσφαλμένοι. Σήμερον κατ' ἀκριβῆ ἀπογραφὴν οἱ μαθηταὶ τῶν μὲν ἑλληνικῶν σχολείων ὑπερβαίνουσι τὰς 12,000, οἱ δὲ τῶν γυμνασίων ἦσαν κατὰ τὸ λῆξαν σχολικὸν ἔτος ἀκριβῶς 4,714.